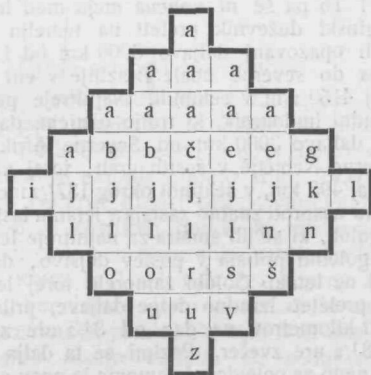

Demant.

Priobčil Ljubomil Vidmajer.

Besede značijo:

1. soglasnik,
2. del voza,
3. ribo,
4. poljsko orodje,
6. moško krstno ime,
7. čast,
8. žensko krstno ime,
9. samoglasnik.

Posredi od zgoraj dol in z leve na desno
čitaj ime mesta.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Najdražja dežela na svetu.

V Boliviji v Južni Ameriki se nahaja mesto, kjer stane kokoš do 20 K, steklenica piva do 8 K, steklenica namiznega vina do 15 in 20 K; samo navadno kokoške jajce stane 60 do 65 vinarjev. To mesto je visoko v gorah.

Hude posledice pijanosti.

V Pottensteinu na Nemškem je šel delavec Heger v nedeljo zvečer po izplačilu v krčmo, kjer je zapil ves zaslužek. Ko je prišel ponoči domov, sta se z ženo sprla. V jezi je vrgla vanj goreč špirit, da je bil takoj ves v ognju. Težko poškodovanega so nato prepeljali v bolnico. — Otroci, bojte se alkohola!

Še neznani deli sveta.

Mnogo je še na svetu po naravi bogatih krajev, ki še niso nikomur znani. Tako teče reka Amazona skozi obširne pokrajine, kamor še takorekoč ni stopila noga belokožca, a že od reke je videti, kako bogati gozdovi se širijo ob obeh straneh, polni dragocenega drevja, sadja in divjačine. V severnih gorah se dobi mnogo srebra, zlata in dragih kamenov. Obširne pokrajine v Venezueli in Britiški Guyani bi prinesle milijone tistemu, ki bi jih odkril. Toda pokrajine imajo nezdravo podnebje, ter se loti vsakogar sn rnonevarna mrzlica, kdor hoče prodirati v notranje dele. Zato bo treba pač najprej dobiti zanesljivo sredstvo proti mrzlici, preden bodo svet mogli

razkriti in izrabljati. Tudi v notranji Afriki je vkljub mnogobrojnim raziskovalcem še mnogo sveta neznanega. Tudi tam je še veliko nevzdignjenega imetja, slonove kosti in drugih pridelkov, toda nezdavno podnebje in sovražno prebivalstvo ovira vsako prodiranje. Celo Severna Amerika ima še veliko neznanih dežel. Daleč na severu je Grenlandija, Alaska, a slutijo, da je onostran severne Alaske še dežela, ki na zemljevidih ni zaznamovana. Ravno tako še tudi ni odkrit svet severnozahodno Britijske Kolumbije. Cele kvadratne milje so, kamor človek še ni stopil. Svet bi se dal brezdvomno deloma obdelati, deloma pa hrani bogate zaklade pod zemljo. Bodoči rodovi bodo imeli tu veliko naselniško delo. V državi Washington obdaja „Olympic Mountains“ malo znano deželo, veliko približno 6300 km². Tukaj biva jako divje pleme, ki se ga nihče ne upa nadlegovati. Raziskovalci, ki so se prerili v gore, se niso več vrnili. Pomrli so ali v pragozdih ali pa so jih divjaki pobili. Nekatere pokrajine Južne in Severne Amerike, ki so dandanes skoraj neznane, so bile pred stoletji nagosto obljudene. V Avstraliji so obsežne planjave, kamor še ni stopil belokožec; severozapadna Avstralija je skoraj še popolnoma neznan. Tudi v Sibiriji bi imeli geografi še mnogo posla. Pri tem je dežela jako bogata. Mongoli, ki pridejo v najbolj zapuščene dele, prinašajo s seboj drago kamenje ter pripovedujejo, da je takega kamenja še več v gorah. Razentega je v osrednji Sibiriji mnogo železa, bakra in srebra, a vendar ga nihče ne koplje. Borneo, Papua in Madagaskar so še jako malo znani otoki, a v Tihem morju je še mnogo neznanih otokov. Vidimo torej, koliko je še neznanega sveta in koliko bogastva na njem!

Kako brzo letajo ptice.

Za izredno brzo letanje ptic selilk so iskali pojasnitev v tem, da prihaja v poštev poleg selilnega nagona, ki živali v danem trenutku očividno silno razburja, tudi privada

ali pravzaprav vaja. Zdi se pa, da je to zmota; zakaj opazovanje kaže, da z malimi izjemami, kakor n. pr. lastovice, galebi, pribe, vse ptice selilke, razen časa, ko se izseljujejo ali priseljujejo, letajo prav malo. Tako n. pr. leta čaplja, ki sodi med najboljše letalce, v času, ko vali, le tako daleč od svojega gnezda, v kolikor jo v to silo iskanje živeža. V selilnem letanju je v pticah močan prirodni nagon, ki se takoj pojavi, ako so žato predpogoji in ga izvrše z vihravo naglostjo. Daljave več tisoč kilometrov prelete potem ptice brez truda in večinoma, ne da bi se kje ustavile. Višnjeva taščica n. pr. preleti na pomladnem selenju nad 3000 km dolgo pot iz Egipta v Helgoland v devetih urah, to je na uro približno 340 km in 93 m v sekundi. Nad vodo letijo ptice 3000 do 5000 metrov visoko. Pri puščinskih slokah so opazovali, kako so z otoka Helgoland do tamkajšnjega ostržišča preletele v eni minuti; ker meri daljava 6700 metrov, so preletele torej v eni sekundi skoraj 112 metrov! To pa še ni nobena meja med letalci. Virginski deževnik preleti na temelju marljivih opazovanj daljavo 6000 km od Labradorja do severne obale Brazilije v eni noči, torej 415¹/₂ m v sekundi. Najhitreje pa leta navadni hudournik, ki trdijo o njem, da preleti daljavo 3000 km od Severne Afrike do Severne Nemčije v šestih urah, torej na uro skoraj 495 km, v sekundi okrog 137¹/₂ metrov! Temu nasproti znatno zastaja v letanju lastovka in golob, ki se jih smatra za najhitreje letalce. Pri golobih prihaja v poštev dejstvo, da ponoči ne letajo. Golobi zamorejo torej le poleti preleteti izredno dolge daljave, približno 1000 kilometrov na dan od 3¹/₂ ure zjutraj do 8¹/₂ ure zvečer. Pozimi se ta dalja skrči več nego za polovico. Izjemoma je znan slučaj, ko je preletel golob-pismoša nad 1000 km. V sekundi preletijo golobi 20 do 30 metrov, največ, kar se je opazovalo, 51¹/₂ m. Lastovica preleti skoraj 58 metrov, lastovica-pismoša, ki so z njo delali poizkuse na Francoskem največ 90 metrov v sekundi.

Rešitev zastavice v podobah v deseti številki.

Česar se človek v mladosti uči, to ga pogosto na starost redi.

Prav so jo rešili: Eleonora, Lidija in Palmira Straussgitl, učenke v Bovcu; Danica, Ema in Daniča Žnideršič, učenke v Il. Bistrici; Ivanček Kvac, Janez Lebič, Frančiška Dimec in Antonija Kok, učenca in učenki III. razreda pri Sv. Martinu v Rožni dolini pri Celju; Mirko in Ivanka Kejžar v Mariboru; Zdenka, Metod, Boris, Halha in Dušan Pirc v Kranju; Vida Samsa v Il. Bistrici; Mara Rudolf v Št. Vidu; Tonček Sivka, dijak v Celju; Danimir Čebulj, učenec III. razreda v Kostanjevici; Ivan Toporiš, učenec IV. razreda v Kostanjevici; Rozika Gosak v Žičah; Franci in Stanko Rošker, učenca II. razreda v Loki pri Žusmu; Olga Kantetova, učenka IV. razreda v Sežani; Ana in Ljudmila Laurič na Vranskem; Franček Zacherl, učenec V. razreda v Ljutomeru; Ivan Toporiš, učenec IV. razreda v Kostanjevici; Rozika Gselman, učenka III. razreda pri Sv. Martinu pri Vurberku.